

उपजिल्हा रुग्णालय धारणी, अमरावती येथे रक्तपेढी
निर्माण करण्यास शासन मान्यता .

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: रक्तपेढी २०२२/प्र.क्र.२०३/आरोग्य -५
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
संकुल इमारत, मंत्रालय, मुंबई-४०० ००९.
तारीख: २६ सप्टेंबर, २०२२

वाचा :-

सहसंचालक, आरोग्य सेवा, (रुग्णालय-राज्यस्तर), मुंबई यांचे पत्र क्र. आआसे/कक्ष३/टे-क/
उपजिरु धारणी रक्तपेढी निर्मिती अ.मं./जा.क्र.४५६३/२२, दिनांक २५ मार्च, २०२२.

प्रस्तावना:-

मेळघाट येथील आदिवासी बहुल दुर्गम क्षेत्रात स्थीत असलेल्या धारणी तालुक्यात १०० खाटांचे उपजिल्हा रुग्णालय आहे. अमरावती जिल्हयापासून १५० कि.मी. अंतरावर हा तालुका आहे. रस्ता पुर्णपणे घाटवळणाचा आहे. मध्यप्रदेश येथील खंडवा जिल्हयापासून ११० कि.मी. अंतरावर आहे. उपजिल्हा रुग्णालय, धारणी येथे दर महिन्यात सरासरी १०० प्रसुती होत असतात. या भागातील गरोदर छ्रीयांचे रक्तक्षयाचे प्रमाण ६३ टक्के आहेत तसेच २० खाटांचे नवजात शिशू चिकित्सा कक्ष आहे. येथे कमी वजनाचे व विविध आजारांच्या बालकांवर बालरोगतज्ञांव्यारे उपचार केला जातो. धारणी तालुक्यात आदिवासी विभागात सिकलसेल एनेमिया हा दुर्धर आजार सुध्दा बळावलेला आहे. येथील अंदाजे १,८४,६६५ लोकसंख्या मध्ये २७०८ रुग्ण सिकलसेल आजाराचे वाहक आहेत व ३८७ रुग्ण सिकलसेल आजाराने ग्रस्त आहेत. मेळघाट येथील दुर्गम क्षेत्रात असलेले एकूण ६ प्राथमिक आरोग्य केंद्र उपजिल्हा रुग्णालयाशी संलग्न आहेत. तसेच या विभागात माता व बाल मृत्यु प्रमाण फार अधिक आहे. तसेच रक्तसंक्रमणा अभावी सिकलसेल रुग्ण यांचेही मृत्यू होत असतात. सबब उपरोक्त संदर्भ क्र.१ येथील उपरोक्त विषयांकित संदर्भाधिन पत्रान्वये सहसंचालक आरोग्य सेवा (रुग्णालये राज्यस्तर) मुंबई यांनी उपजिल्हा रुग्णालय धारणी, अमरावती येथे रक्तपेढी निर्माण करणेबाबतचा प्रस्ताव शासन मान्यतेस्तव सादर केला आहे. प्राप्त प्रस्तावानुसार उपजिल्हा रुग्णालय, धारणी येथे रक्तपेढी निर्माण करण्यास शासन मान्यता देण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

उपजिल्हा रुग्णालय धारणी येथे रक्तसाठा केंद्र उपलब्ध आहे रक्तसाठा मदर बँक सामान्य रुग्णालय अमरावती येथून उपलब्ध होत असतो परंतु हा साठा रुग्णांना आवश्यकते पेक्षा कमी असतो व रुग्णांना अमरावती येथे संदर्भित केले तरी येथील रुग्ण अमरावती येथे जाण्यास नकार देतात व त्यामुळे मृत्यू होतात त्यामुळे रक्तपेढी व रक्त विलगीकरण केंद्र जर स्थापन करण्यात आली तर मेळघाटातील आदिवासी रुग्णांच्या आरोग्य सेवेत सुधारणा होईल.

उपजिल्हा रुग्णालय, धारणी येथे रक्तपेढी निर्माण करण्यास या शासन निर्णयाव्यारे मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

अन्न व औषधी विभागाच्या नियमानुसार आणि राज्य संक्रमण परिषद यांच्या मार्गदर्शन तत्वानुसार रक्तपेढी व रक्त विलगीकरण केंद्राकरिता सदर जुन्या इमारतीमध्ये नुतनीकरण करून रक्तपेढी स्थापन करण्याकरिता येणारा खर्च हा डीपीडीसी मधून करण्यात येणार आहे.

तसेच रक्तपेढी व रक्त विलगीकरण केंद्राकरिता लागणारा मनुष्य बळ, रक्तपेढी करीता आवश्यक वैद्यकीय उपकरणे व रिएजंट कंझुमेबल किरकोळ उपकरणे यासाठी होणारा खर्च हा लेखाशिर्ष २२१० ४६२४, (०९)(०९) महाराष्ट्र आरोग्य विकास प्रकल्पांतर्गत ग्रामीण/कुटीर रुग्णालयांचा जिल्हा रुग्णालयाइतका दर्जा वाढविणे (अनिवार्य) या लेखाशिर्षातून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक क्रमांक २०२२०९२६१६०९३१४७१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(तानाजी सरावणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मंत्री/ मा. राज्यमंत्री (सार्वजनिक आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव (२) यांचे स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन, मुंबई.
- ५) संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
- ६) संचालक, राज्य रक्त संक्रमण परिषद, मुंबई.
- ७) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.
- ८) उप औषध नियंत्रक, वेस्ट झोन, मुंबई.
- ९) धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय आयुक्त कार्यालय, मुंबई.
- १०) अधिष्ठाता, वैद्यकीय महाविद्यालय (सर्व)
- ११) उपसंचालक, आरोग्य सेवा अमरावती
- १२) जिल्हा शल्य चिकित्सक, अमरावती
- १५) निवडनस्ती (आरोग्य-५)